

Huisaltaren

Een eigen toegangs- poort naar het hogere

Niet-westerse culturen
gebruiken het van oudsher
om de overleden voorouders
te gedenken en te eren: het
huisaltaar. Maar ook bij ons
groeit de behoefte aan een
plaats van bezinning in de
eigen woning.

Vijf mensen over hún
rustpunt in huis.

DOOR: RONALD HERMSEN

Beeldend kunstenaar
Ellen Scheffer:

De verbinding tussen hemel en aarde tot stand brengen

“De lijsten rond de afbeelding zijn als het ware poorten, die toegang geven tot het werk zelf. Zij geven het geheel iets van een icoon. De bijpassende tafeltjes, waarop voor de betrokkenen waardevolle, eventueel rituele, voorwerpen geplaatst kunnen worden - zoals afbeeldingen van de overledene, kaarsen en wierook - maken het geheel zeer geschikt voor een huisaltaar. De huisaltaren zelf, zijn weer poorten die de weg openen naar een andere wereld. Ik benoem die wereld niet. Wel is zij voor mij heel wezenlijk. Ik ken haar uit dromen, waarin deze onzichtbare werkelijkheid zich aan mij toont. Deze ‘droomwerkelijkheid’ is voor mij net zo

reëel als de wereld van mijn dagbewustzijn.

Leven en dood en de verbinding tussen hemel en aarde zijn in mijn werk altijd al centrale thema's geweest. Ik wil deze verbinding, die in potentie ook in de mens zelf aanwezig is, in mijn werk tot stand brengen. De dood is voor mij nooit een bedreiging geweest. Al voordat ik met dit thema werkte, had ik een heldere droom waarin mij duidelijk werd dat mijn werk een relatie met de dood zou krijgen. Ik hoop dat mijn huisaltaren er mede voor zorgen dat rituelen weer een plaats krijgen binnen onze cultuur. Zij zijn steeds meer uit ons leven verdwenen en ik vind dat een verarming. Rituelen kunnen namelijk een belangrijke rol vervullen bij de verwerking van diepe emoties als verdriet en vreugde. Zo denk ik dat mijn huisaltaren een functie kunnen hebben in het rouwproces van mensen die een dierbare hebben verloren. Alleen al omdat iemand de stap zet om ter nagedachtenis van een ander iets voor zichzelf te (laten) maken. Dit en de herinnering aan de overledene, die steeds weer gewekt wordt door even stil te staan of zitten bij het huisaltaar,

kunnen iemand in contact brengen met de wereld van de doden. Ook wanneer je niet gelooft in een bepaalde vorm van voortbestaan na de dood, denk ik toch dat je meer contact kunt krijgen met de overledene. Maar het gaat niet alleen over de dood. Een huisaltaar kan een plek zijn waar je in contact komt met een werkelijkheid waar overledenen een onderdeel van uitmaken: de wereld van de goden, geesten en ook de doden - een werkelijkheid waarin je terecht kunt komen wanneer je bidt of mediteert. Wanneer je een huisaltaar een rustige plaats in je huis geeft en er regelmatig naar toe gaat om even stil te worden, maak je ruimte in jezelf voor deze andere werkelijkheid.”

Ellen Scheffer (1947) is lid van het Netwerk Uitvaartvernieuwers. Een expositie van door haar gemaakte huisaltaren is te bezichtigen van zaterdag 6 februari tot en met zondag 21 maart in uitvaartwinkel de Passage, Nieuwe Herengracht 135, Amsterdam, tel.: (020) 622 62 94. Mensen die hun huisaltaar of huisaltaren tijdens deze expositie willen tonen, kunnen contact opnemen met Vital van Looveren: (020) 463 55 03.